

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Факультет іноземних мов
Кафедра української та зарубіжної літератур

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»**

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 035 Філологія

Одеса – 2022

УДК 821.161.2.09
ББК

Рекомендовано до друку Вченою радою Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
(протокол № 8 від 24. 03. 2022 року)

Рецензенти:

Шевченко Т. М. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Авксентьєва Г. А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Бандура Т. Й.

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Світова література». Одеса : Університет Ушинського, 2022. 42 с.

Розробник: кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та зарубіжної літератур
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» Т. Й. Бандура

ЗМІСТ

Передмова

1. Навчально-тематичний план дисципліни
 - 1.1 Опис навчальної дисципліни
 - 1.2 Мета та завдання навчальної дисципліни
2. Критерії оцінювання за різними видами роботи
3. Зміст практичних занять та самостійної роботи
4. Індивідуальні навчально-дослідницькі завдання.
5. Питання до заліку
6. Список рекомендованої літератури

Передмова

У культурному розвитку людства література завжди є віддзеркаленням поетапного формування й репрезентації естетичної аксіології епістем. Класичні й модерні зразки світової літератури представлено у творах видатних митців, що стали своєрідною візитівкою окремої культурно-історичної доби. Традиційно в розвитку світової літератури виділяють такі хронологічні естетичні зрізи: епохи античності, Середньовіччя, Відродження, бароко, класицизму, просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму та постмодернізму. Кожен період має свої ідейно-художні особливості розвитку літератури, формування нових напрямів у літературі, жанрів, стилів і творчих методів. Тому вивчення художніх творів зарубіжних митців різних епох (країн Західної Європи та США) у перекладних варіантах, у зіставленні з оригіналом, дослідження фрагментів іншомовних літературних текстів є базисом формування філологічної компетентності майбутніх філологів-перекладачів.

Навчальна дисципліна «Світова література» базується на загальноосвітній мовно-літературній підготовці студентів 2 курсу, знаннях базових філологічних дисциплін («Вступ до літературознавства», «Вступ до мовознавства», а також практичних курсів з вивчення граматики й фонетики першої іноземної мови (англійська або китайська). Вивчення здобувачами вищої освіти цієї дисципліни передбачає аналіз мовно-художніх особливостей, інтерпретування світоглядних цінностей, дослідження герменевтичної природи текстів, що презентують художньо-естетичні маркери світового мистецтва слова.

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

1.1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
Модулів – 2	ОПП «Переклад (перша – англійська, друга – китайська)» Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2	2
Індивідуальне науково-дослідне завдання – доповідь		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3	3
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		30 год.	62 год.
		Індивідуальні завдання	
	20 год.	20 год.	
	Вид контролю: залік		

1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Світова література» полягає у формуванні в здобувачів концепції своєрідності розвитку світової літератури, соціокультурних особливостей окремих літературних періодів з позиції художніх пошуків, усвідомлення їх залежності від естетичних поглядів авторів та історичної й літературної ситуації у світовому культурному просторі; засвоєння особливостей авторської та літературної свідомості, міфопоетичної парадигми; формуванні практичних навичок аналізу поетики художніх творів та орієнтування в основних естетичних ідеях, напрямках та школах, найбільш вагомих для конкретної літературної доби.

Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Реалізація мети забезпечує досягнення результатів навчання за програмою дисципліни завдяки відповідному навчальному змісту.

Основні навчальні завдання дисципліни «Світова література» полягають у формуванні готовності до:

- оперування знаннями, що виходять за межі лінгвістичних та перекладознавчих, а саме: фонових (енциклопедичних, культурологічних, соціокультурних тощо) і предметних (інформації щодо поняттєвого складу певної галузі людської діяльності та міжпоняттєвих зв'язках) знань;
- впровадження навиків управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел);
- здатності застосовувати знання, дослідницькі навички й уміння на практиці, впровадження освітніх інновацій у практику закладу освіти, вибирати та використовувати необхідний методичний інструментарій філологічного і лінгвістичного аналізу.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

знати:

- основні категорії теорії літератури, авторитетні літературознавчі та культурологічні концепції;
- специфіку літературної свідомості певної доби та концепції особистості;
- усвідомлювати естетичні домінанти й соціокультурні парадигми світової культури;
- творчі біографії письменників та найприкметніші зразки художніх творів;

уміти:

- вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів світової літератури конкретного естетичного зрізу;
- користуватися категоріальним апаратом літератури певного періоду;

- орієнтуватися в основних філософських концепціях світової літератури;
- усвідомлювати світобачення й світорозуміння, літературну свідомість знакових літературних періодів;
- розрізняти різні жанри художньої творчості й видів мистецтва;
- володіти творчим підходом до аналізу творів художньої літератури у контексті даного періоду.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ РОБОТИ

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Здобувач відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про предмет вивчення, неаргументовано висловлює думку. Використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконує практичні завдання за умови сторонньої допомоги.
	1 бал	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	2 бали	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань. Самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Не припускається помилок при їхньому виконанні. Здобувач виступає експертом практичних завдань, що виконали однокурсники.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять багато суттєвих відхилень від установлених вимог, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.

	2 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.
	3 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Письмове опитування	0-1	Здобувач не менше ніж на 50% завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	0-3	Здобувач на 51% - 70% завдань надав правильну відповідь – середній рівень знань
	0-4	Здобувач на 71% - 90% завдань надав правильну відповідь – достатній рівень знань
	0-5	Здобувач на 91% - 100% завдань надав правильну відповідь – високий рівень знань
Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (доповідь)	0-3 балів	Здобувач зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Текст тез є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним завданню іншого здобувача на таку ж тему.
	4-7 балів	Здобувач частково висвітлює дискусійну тему. Зроблені висновки є помилковими. Завдання містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність здобувача зрозуміти її зміст.
	8-10 балів	Здобувач правильно виконав більшу частину роботи, але при написанні допущені неточності або відсутня мінімально необхідна кількість висновків, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень, допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій. У матеріалах відсутні необхідні докази та аргументи або здобувач лише частково висвітлює тему. Зроблені висновки є помилковими. Завдання містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність здобувача зрозуміти її зміст.
	11-13 балів	Нечітко сформульовано мету і завдання дослідження; порушена структура і логіка побудови змісту роботи; незначний об'єм огляду наукових джерел.
	14-17 балів	Здобувач виявив достатні знання з теорії літератури, історії української літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження; досить добре вмів добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети та завдань дослідження.

	18-20 балів	Здобувач виявив ґрунтовні знання з теорії літератури, історії світової літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження; вміє добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети та завдань дослідження; вміє робити обґрунтовані висновки та окреслювати перспективи подальших наукових розвідок.
--	-------------	---

2.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

Для навчальної дисципліни «Світова література» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку, студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

2.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач має ґрунтовні знання про своєрідність історико-літературного процесу певного періоду, виділяє типологічні особливості літератури. На високому рівні визначає основні категорії теорії літератури, авторитетні літературознавчі та культурологічні концепції, специфіку літературної свідомості та концепції особистості в певний культурний період, значенні домінанти культури заявлених епох, творчі біографії письменників в контексті розвитку світової літератури. Змістовно виявляє вплив фольклору, античності та християнства на розвиток світової літератури, специфіку образного мислення літератури конкретного періоду. На високому рівні вміє вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів зарубіжної літератури; користуватися категоріальним апаратом літератури зазначених періодів; орієнтуватися в основних філософських концепціях світової літератури, на основі яких формувалися теоретичні засади літературної свідомості. Здобувач усвідомлює світобачення й світорозуміння літературної доби; розрізняє різні жанри художньої творчості й видів мистецтва; розкриває ідейно-художню своєрідність провідних художніх зразків найвидатніших представників літератури даних періодів, ґрунтовно аналізує поетику творів. Виявляє творчий підхід до аналізу творів художньої літератури у контексті конкретного періоду. Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані. Оцінка нижче 100 балів пояснюється недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни або тим, що здобувач проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень або вирішенні складних практичних завдань.

Добре (82-89 В)	Здобувач має достатні знання про своєрідність історико-літературного процесу конкретної епохи, виділяє типологічні особливості літератури зазначених періодів. На достатньому рівні визначає основні категорії теорії літератури, авторитетні літературознавчі та культурологічні концепції, проте подекуди не може визначити специфіку літературної свідомості та концепції особистості в певний культурний період. Виявляє розуміння про значеннєві домінанти культури заявлених епох, натомість у творчих біографіях письменників в контексті розвитку світової літератури припускається незначних помилок. Достатньо усвідомлено виявляє вплив фольклору, античності та християнства на розвиток світової літератури, однак не досить чітко визначає специфіку образного мислення літератури конкретної доби. На достатньому рівні вміє вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів зарубіжної літератури, користуватися категоріальним апаратом літератури зазначених періодів, але припускається незначних помилок в основних філософських концепціях світової літератури, на основі яких формувалися теоретичні засади літературної свідомості. Здобувач на достатньому рівні усвідомлює світобачення й світорозуміння певної літературної доби, в цілому розрізняє різні жанри художньої творчості й видів мистецтва, проте інколи не ґрунтовно розкриває ідейно-художню своєрідність провідних художніх зразків найвидатніших представників літератури даних періодів. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані. Не завжди виявляє творчий підхід до аналізу творів художньої літератури у контексті конкретного періоду, інколи потребує незначної допомоги з боку викладача.
Добре (74-81 С)	Здобувач має знання про історико-літературний процес конкретного періоду, виділяє типологічні особливості літератури зазначених епох. У визначенні основних категорій теорії літератури, авторитетних літературознавчих та культурологічних концепцій припускається певних помилок. Визначення специфіки літературної свідомості та концепції особистості в певний культурний період викликає окремі труднощі. На середньому рівні виявляє розуміння про значеннєві домінанти культури заявлених епох, у творчих біографіях письменників в контексті розвитку світової літератури припускається певних помилок. Не завжди усвідомлено виявляє вплив фольклору, античності та християнства на розвиток світової літератури, не досить чітко визначає специфіку образного мислення літератури певної доби. На середньому рівні вміє вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів зарубіжної літератури, користуватися категоріальним апаратом літератури зазначених періодів, припускається деяких помилок в основних філософських концепціях світової літератури, на основі яких формувалися теоретичні засади літературної свідомості. Здобувач здатний усвідомлювати світобачення й світорозуміння певної літературної доби, натомість у визначенні жанрів художньої творчості й видів мистецтва потребує допомоги викладача, інколи не ґрунтовно розкриває ідейно-художню своєрідність провідних художніх зразків найвидатніших представників літератури даних періодів. Усні відповіді цілком логічні, проте не завжди повні й аргументовані. Не завжди адекватно виявляє творчий підхід до аналізу творів художньої

	літератури у контексті конкретного періоду, інколи потребує допомоги з боку викладача.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач має недостатні знання про своєрідність історико-літературного процесу певного періоду, не виділяє типологічні особливості літератури зазначених епох. У визначенні основних категорій теорії літератури, авторитетних літературознавчих та культурологічних концепцій припускається значних помилок. Визначення специфіки літературної свідомості та концепції особистості в певний культурний період викликає труднощі. На задовільному рівні виявляє розуміння про значеннєві домінанти культури заявлених епох, у творчих біографіях письменників в контексті розвитку світової літератури припускається помилок. Не завжди виявляє вплив фольклору, античності та християнства на розвиток світової літератури, не досить чітко визначає специфіку образного мислення літератури зазначених періодів. На задовільному рівні вміє вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів зарубіжної літератури, користуватися категоріальним апаратом літератури зазначених періодів, припускається значних помилок в основних філософських концепціях світової літератури, на основі яких формувалися теоретичні засади літературної свідомості. Здобувач не завжди здатний усвідомлювати світобачення й світорозуміння конкретної літературної доби, натомість у визначенні жанрів художньої творчості й видів мистецтва потребує значної допомоги викладача, не ґрунтовно розкриває ідейно-художню своєрідність провідних художніх зразків найвидатніших представників літератури даних періодів. Усні відповіді не повні, здобувач вищої освіти ускладнюється в їх обґрунтуванні. Не виявляє творчого підходу до аналізу творів художньої літератури у контексті конкретного періоду, потребує значної допомоги з боку викладача.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач на репродуктивному рівні має знання про історико-літературний процес певної доби, не виділяє типологічні особливості літератури зазначених періодів. У визначенні основних категорій теорії літератури, авторитетних літературознавчих та культурологічних концепцій припускається суттєвих помилок. Визначення специфіки літературної свідомості та концепції особистості в певний культурний період викликає суттєві труднощі. На низькому рівні виявляє розуміння про значеннєві домінанти культури заявлених епох, у творчих біографіях письменників в контексті розвитку світової літератури припускається помилок. Не виявляє вплив фольклору, античності та християнства на розвиток світової літератури, не досить чітко визначає специфіку образного мислення літератури певної епохи. Здобувач не здатний вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів зарубіжної літератури, користуватися категоріальним апаратом літератури зазначених періодів, припускається суттєвих помилок в основних філософських концепціях світової літератури, на основі яких формувалися теоретичні засади літературної свідомості. Практично не виявляє вміння усвідомлювати світобачення й світорозуміння конкретної доби, у визначенні жанрів художньої творчості й видів мистецтва потребує суттєвої допомоги викладача,

2.5. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Модуль I. Літературний процес періоду античності, Середньовіччя та Відродження.

Тема 1. Антична література як естетична засада формування літературної традиції.

Практичне заняття 1.

Тема: *Давньогрецька література. Героїчний епос Гомера.*

Мета: сформувати концепцію знань студентів про виникнення та становлення античної літератури; виявити основні естетичні засади та тенденції розвитку світової літератури періоду античності.

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. Виникнення античної літератури, її роль у світовій цивілізації. Періодизація давньогрецької літератури.
2. Гомерівський період розвитку літератури; зв'язок із міфологією та фольклором. Гомер та «гомерівське питання».
3. Міфологічна основа, сюжет і композиція «Іліади».

4. Зв'язок поеми Гомера «Одіссея» з циклом міфів про Одиссея.
5. Міфологічна основа, сюжет і композиція «Одіссеї».

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Зробити ідейно-художній аналіз міфу «Походження світу, богів і людини».
3. Створити своєрідне «дерево родоводу» давньогрецьких богів «Пантеон богів».
4. Підготувати презентацію «Епічний ідеал героя в поемах Гомера».

Рекомендована література

1. Антична література : хрестоматія. Київ : ЦНЛ, 2016. 956 с.
2. Антоневська А. Пантеон скандинавських богів. *Всесвітня література та культура*. 2015. № 5. С. 2 – 6.
3. Бандура Т. Історія зарубіжної літератури (античний період): навчально-методичний комплекс. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2018. 58 с.
4. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
5. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
6. Ніколенко О. Жанри та стилі ранніх епох (Античність, Середньовіччя). *Всесвітня література*. 2015. № 5. С. 25 – 33.
7. Ніколенко О.М. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.

Тема 2. Літературна свідомість й естетична парадигма

Середньовіччя.

Практичне заняття 2.

Тема: «Божественна комедія» Данте як перехідний етап від Середньовіччя до Відродження

Мета: систематизувати знання студентів про епоху Середньовіччя, визначити художню цінність «Божественної комедії» Данте як етапного явища в розвитку середньовічної літератури.

Форма проведення: диспут.

Питання для обговорення:

1. Культурно-естетичні доміанти доби Середньовіччя. Особливості розвитку літератури в умовах панування католицької церкви.
2. Історія створення поеми Данте «Божественна комедія», сутність назви та особливості композиції.
3. Бачення світу в поемі. Алегоричний зміст розділу «Пекло».
4. Моральні алегорії Чистилища та Раю.
5. Релігійні мотиви в поемі, спільне та відмінне в трактуванні образів.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Підготувати тезисно власну концепцію для участі в диспуті на тему: «Моє бачення полемічної суті художнього мистецтва доби Середньовіччя в контексті суспільного розвитку за часів влади інквізиції».
3. Підготувати образотворче портфоліо у вигляді системи художніх засобів і прийомів, портретних замальовок для характеристики головних образів поеми «Божественна комедія».

Рекомендована література

1. Бандура Т. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження: навчально-методичний комплекс. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2018. 62 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя. Київ : Центр навч. літ., 2011. 419 с.
3. Козлик І. Світова література доби середньовіччя та епохи Відродження. Навч. посібник. Івано-Франківськ, 2016. 344 с.
4. Євілевич Н. «Темні століття» чи «золота середина»? *Зарубіжна література*. 2015. № 6. С. 46 – 49.
5. Звиняцьковський В. Шляхи вагантів : Середньовіччя та Відродження. Літературна молодість Західної Європи. *Зарубіжна література*. 2018. Червень. Число 21-24. С. 58 – 65.
6. Література західноєвропейського середньовіччя / За заг. ред. Н.Висоцької. Вінниця : Нова книга, 2015. 327 с.
7. Медвідь Н. Героїчний епос. *Зарубіжна література в школах України*. 2018. № 7. С. 15 – 19.
8. Ніколенко О. Доба Середньовіччя як етап розвитку світової культури. *Всесвітня література*. 2018. № 10. С. 33 – 37.
9. Ніколенко О. Літературні епохи, напрями, течії : Середньовіччя. Відродження. *Тема*. 2015. № 1. С. 28 – 49.

Тема 3. Гуманістичні ідеї доби Відродження та їх інтерпретація в літературі

Практичне заняття 3.

Тема: Англійське Відродження. Творчість В. Шекспіра.

Мета: сформувати у студентів літературознавче бачення специфіки розвитку Доби Відродження в Англії, заглибити в розуміння феноменальності творчої спадщини В. Шекспіра.

Форма проведення: вирішення практичних завдань.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика англійського Відродження. Сонети Шекспіра. Їх особливості та структура.
2. Комедії Шекспіра. Ідейно-художній аналіз комедії «Приборкання непокірної».
3. В. Шекспір – трагик. Філософська основа трагедії «Гамлет».
4. Образна характеристика трагедії «Гамлет».
5. Проблематика й художня своєрідність трагедії «Король Лір».

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Підготувати доповідь на тему: «Естетична аксіологія доби Відродження: інтерпретація в національних європейських літературах».
3. Вивчити напам'ять поезію В. Шекспіра на вибір і зробити її ідейно-художній аналіз за схемою:
 - тематична група;
 - жанр;
 - тема та мотиви;
 - поетичні образи, їх символічне значення;
 - композиція;
 - ідея;
 - поетичний розмір;
 - рима.

4. Написати есей «Екзистенційний вибір Гамлета «Бути чи не бути?»: переконлива життєва позиція чи особистісна примха?»

Рекомендована література

1. Бандура Т. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження: навчально-методичний комплекс. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2018. 62 с.
2. Козлик І.В. Світова література доби середньовіччя та епохи Відродження. Навч. посібник. Івано-Франківськ, 2016. 344 с.
3. Берестовська Д. Епоха Відродження в особах. *Всесвітня література*. 2016. № 12. С. 34 – 37.
4. Бершадська Н. Література Ренесансу в загальнокультурному контексті доби. *Тема*. 2019. № 2. С. 119 – 128.
5. Борецький М. Література Ренесансу. *Тема*. 2017. № 3. С. 2 – 99.
6. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
7. Клімашевська О. Думи Відродження. *Зарубіжна література*. 2020. Листопад. № 41. С. 6.
8. Кобзар О. Драма: еволюція жанру. *Всесвітня література*. 2015. № 10. С. 38 – 40.
9. Кузьменко В.І. Історія зарубіжної літератури Відродження. Київ : Академія, 2015. 432 с.
10. Ніколенко О. Мистецтво Відродження. *Всесвітня література*. 2016. № 10. С.38-41.

Модуль II. Основні тенденції розвитку світової літератури XVII – XVIII століть

Змістовий модуль 1. Розвиток світової літератури доби класицизму та Просвітництва

Тема 1. Під знаком класицизму: французька література XVII ст.

Практичне заняття 4.

Тема: Класицизм у світовій літературі. Трагедії П. Корнеля і Ж. Расіна.

Мета: сформулювати у студентів концепцію становлення і розвитку літератури класицизму; осягнути художню оригінальність трагедій французьких класицистів П Корнеля і Ж. Расіна.

Форма проведення: круглий стіл.

Питання для обговорення:

1. Особливості поетики та естетики класицизму.

2. Трагікомедія П'єра Корнеля «Сід» як класицистичний твір (порівняти з «Горацієм»):

- художні та історичні джерела твору;
- головний конфлікт п'єси, його причини, особливості розвитку;
- герої трагікомедії як носії певних ідей, глибокий психологізм образів;
- образ короля, вагомість його рішень у творі;
- правило трьох єдностей у драмі.

3. Особливості творчого методу Ж. Расіна.

4. Жанрова та ідейно-художня своєрідність трагедій Жана Расіна «Федра» та «Андромаха» на новому етапі розвитку класицизму у Франції.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Створити схему порівняння (схожість/відмінність) драм Жана Расіна «Федра» та «Андромаха» з античними зразками. Встановити еволюцію жанру трагедії від античності до класицизму.
3. Сформулювати у вигляді тез концепцію учасника круглого столу за темою «Європейський класицизм: естетична парадигма, здобутки й перспективи».

Рекомендована література

1. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
2. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
3. Кушнірова Т.В. Класицизм. Мультимедійний посібник із зарубіжної літератури. Полтава, ПНПУ. 2017. 109 с.
4. Кобзар О. Драма: еволюція жанру. *Всесвітня література*. 2015. № 10. С. 38 – 40.
5. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
6. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2015. 228 с.
7. Ніколенко О.М. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. – Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.

Тема 2. Естетична парадигма Просвітництва.

Практичне заняття 5.

Тема: Доба Просвітництва в Англії. Художня своєрідність роману Д. Дефо «Робінзон Крузо»

Мета: систематизувати знання про тенденції розвитку світової літератури доби Просвітництва; розкрити художню своєрідність роману Д. Дефо «Робінзон Крузо» в контексті просвітницької естетики.

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. Доба Просвітництва в Англії: історичні передумови, естетична програма, художня концепція.
2. Історія створення роману Д.Дефо. «Робінзон Крузо». Просвітницькі ідеї в романі.
3. Образ Робінзона: портрет, риси характеру, роздуми, засоби зображення.
4. Образ П'ятниці як втілення «природної людини».
5. Особливості оповідної манери Д.Дефо.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Підготувати доповідь на тему: «Естетична програма доби Просвітництва: становлення, традиції, новаторство».
3. Підготувати характеротворчий кейс (цитати з твору, які презентують систему характеротворчих засобів у стильовій манері Д. Дефо).

Рекомендована література

1. Гурдуз А., Ружеви́ч Т. Зарубіжна література XVII–XVIII ст. : навч.-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2017. 88 с.
2. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури XVII - поч. XVIII століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 402 с.
3. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
4. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
5. Ніколенко О.М. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.
6. Ніколенко О.М. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.

Практичне заняття 6.

Тема: Діяльність літературного руху «Буря і натиск». Творчість Ф. Шіллера

Мета: систематизувати знання студентів про естетичні засади Просвітництва в німецькій літературі, виявити специфіку діяльності літературного руху «Буря і натиск», його естетичну парадигму, встановити художню цінність літературного спадку Ф. Шіллера.

Форма проведення: круглий стіл.

Питання для обговорення:

1. Револьюційно-новаторський характер руху «Буря та натиск».
2. Ф. Шіллер як учасник руху «Буря і натиск».
3. Штурмерський характер п'єси «Розбійники». Конфлікт з моральним і державним устроєм феодальної Німеччини.
4. Своєрідність характерології: образи Карла Моора, Франца і Амалії, розбійників.
5. Проблема суспільної нерівності у драмі «Підступність і кохання»:
6. Мовно-стильові особливості п'єси.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Сформулювати концептуальну позицію учасника круглого столу на тему: «Літературний рух «Буря і натиск»: полемічність естетичних засад».
3. Створити власний методологічний підхід у характеристиці головних персонажів драми «Розбійники».

Рекомендована література

1. Гурдуз А., Ружеви́ч Т. Зарубіжна література XVII–XVIII ст. : навч.-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2017. 88 с.
2. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури XVII - поч. XVIII століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 402 с.
3. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
4. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.

5. Ніколенко О.М. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.
6. Ніколенко О.М. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.

Практичне заняття 7.

Тема: Творчість Гете і «веймарський класицизм».

Мета: систематизувати знання студентів про основоположні засади «веймарського класицизму» в німецькій літературі, сформулювати концепцію художньої спадщини Й. Гете у контексті світової літератури.

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. Періодизація творчості Гете. Гете як учасник руху «Буря і натиск» та представник напрямку «веймарський класицизм». Поетичне новаторство письменника.
2. Історія створення філософської трагедії «Фауст», переосмислення народної легенди про Фауста, специфіка казково-фантастичного і міфологічного у творі.
3. Особливості композиції твору: структура, ліризм «Присвяти», ідейно-художнє значення «Прологу в театрі», символіко-філософське значення «Прологу на небі», художня логіка послідовності випробувань героя, неоднозначність фіналу твору.
4. Роль ключових сцен для розуміння образу Фауста: «За міською брамою»; «Кабінет Фауста»; «Вечір» (Фауст вперше в кімнаті Маргарити) та ін.
5. Колізія Фауст – Мефістофель, її філософський, символічний, морально-етичний сенс.
6. Художня майстерність Гете в зображенні почуттів Фауста і Маргарити.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.

2. Скласти у вигляді схеми-алгоритму основні положення теорії «веймарського класицизму». Установіть зв'язок концепції «веймарського класицизму» і програми «Бурі і натиску». Простежте типологічні закономірності.
3. Створити авторський дискурс у вигляді системи методів для виявлення образотворчих засобів у драмі «Фауст».

Рекомендована література

1. Бич В. Історія життєвих шукань Фауста. *Зарубіжна література*. 2016. № 46. С. 4 – 6.
2. Бутнікова О. Випробування коханням: Фауст і Маргарита *Зарубіжна література*. 2014. № 15. С. 11 – 13.
3. Гурдуз А., Ружевич Т. *Зарубіжна література XVII–XVIII ст. : навч.-метод. посіб.* Миколаїв : Іліон, 2017. 88 с.
4. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури XVII - поч. XVIII століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 402 с.
5. *Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої.* Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
6. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
7. Ніколенко О.М. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.
8. Ніколенко О.М. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.
9. Ясько А. Людина – творець своєї долі. *Зарубіжна література*. 2015. № 37. С. 4 – 6.

Змістовий модуль II. Формування нових естетичних програм у світовій літературі XIX – XX століть

Тема 1. Упровадження естетичних настанов романтизму в німецькій, французькій та англійській літературі пер. пол. XIX ст.

Практичне заняття 8.

Тема: Романтизм у Німеччині. Казки Гофмана.

Мета: сформувати систему знань студентів про становлення та розвиток європейського романтизму; сформувати концепцію художньо-естетичної оригінальності романтичної казкотворчості Е. А. Гофмана.

Форма проведення: дискусія .

Питання для обговорення:

1. Розвиток романтизму у Німеччині кінця XVIII – першої половини XIX ст. Національні особливості та періодизація.
2. Діяльність ієнського гуртка романтиків (Новаліс, Тік, Вакенродер, Гельдерлін). Основні засади теорії романтизму Шлегеля та Новаліса.
3. Гротескно-фантастичний романтизм у творчості Е.Т.А. Гофмана (1776-1822). Основні казкові жанри Гофмана.
4. Тематика, проблематика та художні особливості повісті-казки Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Циннобер»: співвідношення ідеалу та дійсності (ентузіаста та філістери); алегоричний та сатирико-метафоричний зміст твору, алегоричність гротескно-фантастичного образу Цахеса.
5. Специфіка романтизму Гофмана у казці «Золотий горнець»: синтез реальності та нестримної фантазії, контраст високого, прекрасного і заземлено-буденного. Іронія у творі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Скласти таблицю на встановлення синтетичних елементів реалістичного й казкового в казках Гофмана.

Назва казки	Реалістичне	Казково-фантастичне

3. Написати есей на тему: «Художні фактори розмежування літературних героїв на філістерів і ентузіастів у казках Гофмана».

Рекомендована література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX - поч. XX століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
2. Ніколенко О.М. Зарубіжна література XIX століття : підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 226 с.
3. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
4. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
5. Лімборський І. Психологія героя романтизму і новела Гофмана “Золотий горнець”. *Всесвітня література та культура*. 2019. № 7. С.43-45.
6. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі : книга для вчителя. Київ : Генеза, 2015. 256 с.

7. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2015. 228 с.

Практичне заняття 9.

Тема: Роман В. Гюго «Собор Паризької богоматері» як романтичний твір.

Мета: систематизувати знання студентів про естетичні засади французького романтизму; виявити художньо-естетичну цінність роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку французького романтизму. Суспільно-історичні передумови, національна своєрідність, періодизація, основні течії та їх представники (Ф.Р. Шатобріан, А. де Вінї, А. де Мюссе, А. Де Ламартін, Жермена де Сталь та ін).
2. Роль В. Гюго (1802-1885) в утвердженні романтичного мистецтва. Основні засади естетики романтизму (за передмовою до драми “Кромвель” (1827 р.) – маніфест французького романтизму).
3. Роман В. Гюго «Собор Паризької богоматері» як романтичний твір, історія створення роману, історична дійсність у романі.
4. Образ Квазімодо. Гротесковість образу, еволюція характеру. Символічний зміст образу.
5. Собор – ідейно-композиційний центр твору. Архітектура собору та ідея історичного прогресу. Особливості стилю прози письменника.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Створити образотворче портфоліо у вигляді цитат з роману для персонажної характеристики.
3. Скласти 20 тестових завдань на знання змісту твору за темою : «Історична велич собору Паризької Богоматері»

Рекомендована література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ - поч. ХХ століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
2. Ніколенко О.М. Зарубіжна література ХІХ століття : підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 226 с.
3. Кушнірова Т.В. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
4. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
5. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі : книга для вчителя. Київ : Генеза, 2015. 256 с.
6. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2015. 228 с.
7. Перерва З. Урок-суд за романом В.Гюґо «Собор Паризької Богоматері». *Всеосвіта*. URL : <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-urok-sud-zaromanom-vgugo-sobor-parizkoibogomateri-95351.html>
8. Постова Н. Поетика романтичного історичного роману: «Собор Паризької Богоматері» В.Гюґо: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук: 10.01.06. Донецьк, 2012. 17 с.
9. Романець В. «Роман про минуле та історичний роман у творчості В.Гюґо. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. 2016. Випуск 36. С. 217–220.

Тема 2. Розвиток реалізму як нової літературної свідомості у світовій літературі II половини ХІХ ст.

Практичне заняття 10.

Тема: О.Бальзак – зачинатель соціального реалістичного роману.

Мета: систематизувати знання студентів про становлення та розвиток французького реалізму; виявити основоположну роль О. де Бальзака у формуванні естетичних засад теорії реалізму; скласти уявлення про неперевершеність художньої майстерності письменника у романі «Батько Горіо».

Форма проведення: круглий стіл

Питання для обговорення:

1. О. Бальзак – зачинатель соціального реалістичного роману. Філософсько-естетичні погляди митця. Поєднання реалістичних та романтичних елементів у його художній системі.

2. Гроші як рушійна сила і фатум суспільства у романі О. де Бальзака «Батько Горіо». Дім пані Воке – суспільство у зменшеному вигляді.
3. Образ Горіо (доля батька Горіо, шлях збагачення, ставлення до дружини та дітей). Горіо – жертва пристрасної любові до дітей.
4. Порушення проблеми становлення молодого людини в образі Ежена де Растіньяка (походження, зовнішність, вчителі Растіньяка, Ежен і Б'яншон). Образ Растіньяка, його моральна драма.
5. Форми реалістичного психологізму в романі О. де Бальзака «Батько Горіо»

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Написати літературно-психологічний нарис «Чи виправдовую я фанатичну любов батька Горіо до доньок?»
3. Скласти психологічний портрет батька Горіо (риси характеру, мотивація вчинків, мовлення персонажа, оцінка іншими героями психічного стану героя).

Рекомендована література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX - поч. XX століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
2. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
3. Ніколенко О.М. Зарубіжна література XIX століття : підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 226 с.
4. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2015. 228 с.
5. Ніколенко О.М. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.
6. Ніколенко О.М. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. – Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.
7. Пилипюк Л. Реально-топографічний простір у творчості О. де Бальзака. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2015. Вип. V. С. 363 – 375.
8. Юніна О., Литвиненко Н. Образ Парижа в романі Оноре де Бальзака «Батько Горіо». *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 2 (261). Ч. II, 2015. С. 122 – 130.

Практичне заняття 11.

Тема: Е.Золя – теоретик натуралізму. Роман «Жерміналь» в поетикальному аспекті

Мета: сформувати у студентів систему знань про зародження і становлення французького натуралізму; виявити основоположну роль Еміля Золя у формуванні естетичних засад теорії натуралізму; скласти уявлення про оригінальність художньої манери письменника у романі «Жерміналь».

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. Основні риси французького натуралізму. Е.Золя – теоретик натуралізму.
2. Місце роману «Жерміналь» в епопеї «Ругон-Маккари». Історія створення роману.
3. Зображення праці і побуту робітників у романі.
4. Принципи конфлікту між шахтарями і компанією.
5. Зображення страйку шахтарів.
6. Образна система роману: зображення сім'ї Має, представників буржуа, революціонерів. Образ Етьєна Лантьє.
7. Натуралізм і реалізм у романі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Законспектувати статтю Огульчанської О. «Поетикальні вектори романів Еміля Золя «Жерміналь» і Івана Франка «Борислав сміється», визначити основні концепти дослідження.
3. Скласти порівняльну таблицю натуралістичних рис творчої манери Е. Золя та І. Франка з прикладами з роману «Жерміналь» і повісті «Борислав сміється».

Рекомендована література

1. Бубняк Р. А. Літературно-критичні оцінки роману Е. Золя «Жерміналь». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2018. № 35. Т. 1. С. 72-76.

2. Ващенко Ю. А. Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX століття : навч. посібник. Харків, 2013. 110 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
4. Дербеньова Л. В. Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX ст. : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. 65 с.
5. Жук М. История зарубежной литературы конца XIX – начала XX века : учеб. пособие. Москва : Флинта, Наука, 2016. 283 с.
6. Удовиченко Л.М. Вивчення образу-персонажа у національному та загальному вимірах на матеріалі творчості Е.Золя та І.Франка. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 6. С 42-45.
7. Огульчанська О. Поетикальні вектори романів Еміля Золя «Жерміналь» і Івана Франка «Борислав сміється». *Українські студії в європейському контексті*. №3, 2021. С. 142-146.

Тема 3. Соціокультурні тенденції розвитку світової літератури кінця XIX – XX століття.

Практичне заняття 12.

Тема: Роман О. Вайльда «Портрет Доріана Грея» як втілення теорії естетизму

Мета: сформувати у студентів систему теоретичних знань про романтизм другої половини XIX століття; виявити значущу роль творчості Оскара Вайльда в розвитку англійської літератури кінця XIX ст.; скласти уявлення про естетичну манеру Вайльда-романтика.

Форма проведення: семінар.

Питання для обговорення:

1. О.Вайльд – поет, драматург і прозаїк.
2. Естетизм у літературі. Його взаємодія з символізмом, імпресіонізмом та неоромантизмом.
4. Роман О.Вайльда «Портрет Доріана Грея» як втілення теорії естетизму:
5. Специфіка жанрової моделі роману «Жерміналь».
6. Особливості сюжету й композиції.
7. Образна система роману, мотив двійництва у творі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.

2. Простежити мотив двійництва у творах світової літератури. Навести приклади інтертекстуальних виявів мотиву двійництва в художніх зразках інших авторів засобом алізей, ремінісценцій, цитацій.

Рекомендована література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
2. Міщук В. Своєрідність естетизму Оскара Уайльда. Його роман «Портрет Доріана Грея». *Відродження*. 2014. № 8. С. 21-27.
3. Полатилова О. О. Культурно-синкретичний аналіз художнього тексту. *Всесвітня література в навчальних закладах України*. 2015. № 2. С. 39-41.
4. Кузьменчук І. Парадокси Оскара Вайльда. *Зарубіжна література*. 2018. №9. С. 16.
5. Назарець В.М. Оскар Вайльд і мораль Доріана Грея. *Зарубіжна література*. 2016. № 4. С. 5-9.
6. Скобельська О. Вайльд-модник. *Зарубіжна література*. 2017. №9. С. 7-9.
7. Черниш О. Спільний пошук істини. *Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України*. 2021. № 2. С. 3-7.
8. Штанько Л. Оскар Уайльд та роман «Портрет Доріана Грея». *Зарубіжна література*. 2017. № 10-11. С. 11-12.

Практичне заняття 13.

Тема: *Тема «втраченого покоління» в романі Е. Гемінґвея «Прощавай, зброе!»*

Мета: сформувати систему знань про розвиток реалістичної літератури ХХ ст., зокрема особливостей становлення американського реалізму; виявити історико-культурну передумову виникнення теми «втраченого покоління»; визначити роль Е. Гемінґвея в розробці проблеми становлення молоді в воєнний період; скласти уявлення про творчу манеру Е. Гемінґвея як письменника-реаліста і письменника-психолога.

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Розвиток американської літератури початку ХХ ст.: становлення реалістичного письма, психологізація художньої оповіді.
2. Тема «втраченого покоління» в романі Е. Гемінґвея «Прощавай, зброе!»
3. Сюжетно-композиційна основа роману. Прийом «айсберга» у творі.

4. Своєрідність системи персонажів: психологічна вмотивованість їх поведінки.
5. Функції лейтмотивів та пейзажу в романі.
6. Особливості діалого-монологічного мовлення в романі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Підготуйте доповідь для дискусії на тему «Вплив першої світової війни на життя і становлення людини: художня інтерпретація в американській літературі».
3. Складіть схему особливостей художнього стилю Е. Гемінґвея: лаконізм авторської оповіді («телеграфне письмо»), глибину підтексту («ефект айсбергу»), психологізм діалогів, багатозначність образів і мотивів, відсутність традиційних художніх засобів вираження. На підтвердження використовуйте цитати з роману.

Рекомендована література

1. Гуменний М. Х. Поетика романного жанру Олеся Гончара : проблеми типологій : Монографія. Київ : Акцент, 2005. 237 с.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 476 с.
3. Девдюк І. У світі без ілюзій. Романи Е. Хемінґвея «Прощавай, зброє» та А. Камю «Сторонній» і «Чума» крізь призму екзистенціальних вимірів. *Зарубіжна література в школах України*. 2006. № 3. С. 6–9.
4. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Київ : Києво-Могилянська Академія, 2017. 485 с.
5. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2008. С. 230–238.
6. Зарубежная литература ХХ века : учеб. для вузов [Г. Л. Андреев, Л. В. Карельский, Н. С. Павлова и др.] ; под ред. Л. Г. Андреева – 2-е изд. Москва : Высш. шк., 2004. С. 342–356.
7. Затонський Д. Ернест Хемінґуей – письменник і людина. *Вікно в світ*. 2009. № 6. С. 32 – 38.
8. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посіб. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2010. С. 242–256.
9. Савченко З. В. Антивоєнна романістика 20-х років ХХ століття: порівняльний аспект (на матеріалі творів Е. М. Ремарка, А. Барбюса та Е. Хемінґвея). *Кременецькі компаративні студії* : [зб. наук. праць] / [ред.: Д. Ч. Чик, О. В. Пасічник]. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2018. Вип. IV. С. 230–240.

Практичне заняття 14.

Тема: Екзистенціалізм у філософії й літературі XX ст. Роман А. Камю «Чума» як роман-притча

Мета: систематизувати у студентів теоретичні знання про модернізм як художній напрям, виявити прикметні ознаки екзистенціалізму як течії модернізму; скласти уявлення про творчу манеру А. Камю як письменника й теоретика екзистенціалізму.

Форма проведення: вирішення практичних завдань.

Питання для обговорення:

1. Екзистенціалізм у філософії й літературі XX ст. Типологія французького екзистенціалізму.
2. Теорія абсурду А. Камю. «Міф про Сізіфа» – декларація екзистенціалізму.
3. Естетичні принципи А. Камю й риси екзистенційного письма.
4. «Чума» як роман-притча:
 - проблема зла у трактуванні Камю;
 - сюжет і образна система роману;
 - особливості поетики.
5. Проблема вибору в романі «Чума».

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.
2. Скласти художню хронологію розвитку чуми у вигляді цитатних тез. Проаналізувати поетику зображення наслідків чуми й визначити функціональність натуралістичних елементів відтворення у романі «Чума».
3. Написати есе на тему: «Моє бачення особистісного призначення місіонера (на прикладі образу доктора Ріє)».

Рекомендована література

1. Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю. *Камю А. Сторонній: повість. Чума: роман. Падіння: повість.* Харків : Фоліо, 2012. С. 5-28.

2. Кабкова О. В. Альбер Камю. Матеріали до вивчення творчості. *Всесвітня література в школі*. 2017. № 3. С. 21-27.
3. Козубенко Л. Екзистенціалістська концепція буття людини в романі А. Камю «Чума». URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/9394/9090>
4. Матвієнко І. Екзистенційне осмислення людини: бунт і люська природа у філософії А. Камю. URL : <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Gumanitarni/article/view/5877>
5. Михайлин І. Бунтар проти абсурду, або відповідь А. Камю на запити масового суспільства. URL : <http://www.kafedrajourn.org.ua/media/1493>
6. Наливайко Д. С. Метафізика абсурду й етика гуманізму. *А. Камю. Чума*. Харків : Фоліо, 2006. С. 3-26.
7. Яремчук Н., Павлюк Н. Екзистенційні виміри часопросторових параметрів у романі А. Камю «Чума». *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 31. Т. 3. 2020. С. 16-22.

Практичне заняття 15.

Тема: Риси постмодерної свідомості в романі Дж. Фаулза «Кохана жінка французького лейтенанта»

Мета: сформувати у студентів систему теоретичних знань про постмодернізм як художній напрям, виявити художні риси постмодернізму; скласти уявлення про творчу манеру Дж. Фаулза як письменника-постмодерніста.

Форма проведення: круглий стіл.

Питання для обговорення:

1. Постмодернізм як літературний напрям. Основні риси.
2. Особливості творчої манери Фаулза. Риси постмодерністського письма у творчості митця.
3. Принцип «транскрипції-гри» у романі «Подруга французького лейтенанта». Вікторіанський чи постмодерний роман?
4. Інтертекстуальність як композиційний прийом у романі.
5. Магія відкритого фіналу твору.
6. Новаторські прийоми художнього письма Дж. Фаулза: пародіювання, іронія, алюзія, принцип «смерті автора» тощо.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовану літературу.

2. Підготувати тези для участі в обговоренні проблеми «Світовий постмодерний роман: тенденції розвитку, естетичні маркери, оригінальність жанрових моделей».

Рекомендована література

1. Дацер К. Критична рецепція творчості Джона Фаулза в українському науковому просторі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. № 33. Т. 1. С. 36-43.
2. Дроздовський Д.І. Множинність реальності в англійському постпостмодерністському романі (філософська проблематика, жанри, наративні стратегії): монографія, вид. 2-ге, доповнене. Київ : Університетське видавництво «Пульсари», 2018. 472 с.
3. Дружинина А. Английский роман 1980-90 гг. XX в.: уч. пос. Москва : Горизонт, 2017. 361 с.
4. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Е. Вінквіста та В. Тейлора ; пер.з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко. Київ : Видво Соломії Павличко «Основи», 2013. 503 с.
5. Ільїнська Н. Роман Джона Фаулза «Колекціонер» у парадигмі «подвійного кодування» . URL : <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/756/753>
6. Киреева Н. Постмодернизм в зарубежной литературе: учебник для ст-тов-филологов. Москва : Флинт, 2004. 395 с.
7. Козюра О. Проза Джона Фаулза: аспекти постмодерністської інтерпретації. URL : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=2896&start=5
8. Левицька О. Інтертекстуальний дискурс роману Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта». *Питання літературознавства*. Чернівці, 2009. Вип. 77. С. 160–167
9. Мельникова К. Творчість Джона Фаулза як погляд на самоствердження особистості в контексті національної ідентичності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. № 37. Т. 1. С. 117-121.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ЗАВДАННЯ (ДОПОВІДЬ)

На підготовку й презентацію індивідуального навчально-дослідницького завдання здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання відводиться 20 годин. Формою реалізації індивідуального навчально-дослідницького завдання є доповідь.

Доповідь виконується державною мовою і містить такі складові:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена доповідь;
- формування мети доповіді;
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку;
- список використаних джерел.

Методичні рекомендації до оформлення доповіді.

Тема обирається з наведеного переліку та узгоджується з викладачем.

Текст роботи друкується на аркушах формату А4 через 1,5 інтервали при комп'ютерному наборі. Шрифт Times New Roman розмір «14».

Поля сторінки: з усіх сторін – 2 см. Загальний обсяг роботи у межах зазначених параметрів становить не менше 10 друкованих сторінок.

У «Постановці проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями» слід зазначити актуальність обраної теми, стан її дослідження, розкрити наукову значимість заявленої проблеми. Обсяг – 1 аркуш.

В «Аналізові останніх досліджень і публікацій з даної теми» слід зробити аналіз та оцінку стану дослідження цієї теми, розкрити методологію розвідки.

У наступному абзаці слід компетентно сформулювати мету дослідження.

У «Викладові основного матеріалу» формується детальна концепція дослідження з основними положеннями роботи, цитацією, рецептивним аспектом.

«Висновки» повинні мати короткі підсумки за змістом основної частини доповіді. Обсяг висновків – 1-2 аркуші.

Список використаної літератури оформлюється за вимогами ДСТУ:2015 під назвою «Література:».

У тексті доповіді посилання на використані літературні джерела слід зазначати порядковим номером, виділеним двома квадратними дужками, згідно з переліком джерел (позиція цитованого видання у списку літератури, сторінка). Не допускається включення до списку джерел, на які відсутнє посилання в тексті доповіді.

Вимоги академічної доброчесності:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Теми доповідей:

1. «Порівняльні життєписи» Плутарха та їх історико-літературне значення
2. Парадигма філософських та естетичних поглядів Горація: рецептивний аспект.

3. Теми та образи Старого Заповіту в літературі Середньовіччя
4. Байки Езопа: джерела, композиційні особливості, «езопівська мова».
5. Література Відродження у Нідерландах: жанрова парадигма
6. Драматична трилогія П'єра де Бомарше «Севільський цирульник», «Весілля Фігаро», «Злочинна мати»: особливості діалого-монологічного мовлення.
7. Поетика балади у творчості Ф. Шіллера.
8. Феміністичні мотиви у романістиці Жорж Санд.
9. Лірика В.Вітмена в контексті американської романтичної літератури.
10. Поетика пейзажу в прозі Е. Гемінгвея.

5.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Виникнення античної літератури, її роль у світовій цивілізації. Періодизація давньогрецької літератури. Пантеон олімпійських богів.
2. Гомерівський період розвитку літератури; зв'язок із міфологією та фольклором. Гомер та «гомерівське питання».
3. Міфологічна основа, сюжет і композиція «Іліади».
4. Відображення психології та життєвого устрою давніх греків у поемі Гомера «Одіссея».
5. Історія створення поеми Данте «Божественна комедія», сутність назви та особливості композиції.
6. Бачення світу в поемі Данте «Божественна комедія».
7. Загальна характеристика літератури доби Відродження.
8. Сонети Шекспіра. Їх особливості та структура.
9. Комедії Шекспіра. Ідейно-художній аналіз комедії «Приборкання непокірної».
10. В. Шекспір – трагик. Філософська основа трагедії «Гамлет».
11. Просвітницькі ідеї в романі Д.Дефо «Робінзон Крузо».
12. Революційно-новаторський характер літературного руху «Буря і натиск».

13. Творчий шлях Ф. Шіллера. Штурмерський характер п'єси «Розбійники».
14. Проблема суспільної нерівності у драмі Шіллера «Підступність і кохання»:
15. Періодизація творчості Й. Гете. Гете як учасник руху «Буря і натиск» та представник напряму «веймарський класицизм». Поетичне новаторство письменника.
16. Сюжетно-композиційна оригінальність філософської трагедії Й. Гете «Фауст», переосмислення народної легенди про Фауста, специфіка казково-фантастичного і міфологічного у творі.
17. Діяльність ієнського гуртка романтиків (Новаліс, Тік, Вакенродер, Гельдерлін). Основні засади теорії романтизму Шлегеля та Новаліса.
18. Гротескно-фантастичний романтизм у творчості Е.А. Гофмана. Творчий метод письменника.
19. Тематика, проблематика та художні особливості повісті-казки Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Циннобер».
20. Особливості розвитку французького романтизму. Суспільно-історичні передумови, національна своєрідність, періодизація, основні течії та їх представники (Ф.Р. Шатобріан, А. де Він'ї, А. де Мюссе, А. Де Ламартін, Жермена де Сталь та ін).
21. Роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» як романтичний твір, специфіка наративу, історична дійсність у романі.
22. О. де Бальзак – зачинатель соціального реалістичного роману. Філософсько-естетичні погляди О. де Бальзака. Поєднання реалістичних та романтичних елементів у його художній системі.
23. Гроші як рушійна сила і фатум суспільства у романі О. де Бальзака «Батько Горіо».
24. Основні риси французького натуралізму. Е. Золя – теоретик натуралізму. Роман «Жерміналь» в аспекті естетики натуралізму.

25. О.Вайльд – поет, драматург і прозаїк. Роман «Портрет Доріана Грея» як втілення теорії естетизму:
26. Екзистенціалізм у філософії й літературі ХХ ст. Типологія французького екзистенціалізму.
27. Естетичні принципи А. Камю. Теорія абсурду А. Камю. «Чума» як роман-притча.
28. Тема «втраченого покоління» в романі Е. Хемінгуея «Прощавай, зброє!»
29. Філософсько-естетичні домінанти творчості Дж. Фаулза.
30. Роман Дж. Фаулза «Подруга французького лейтенанта» в контексті постмодерністської естетики.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бандура Т. Історія зарубіжної літератури (античний період): навчально-методичний комплекс. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2018. 58 с.
2. Бандура Т. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження: навчально-методичний комплекс. Одеса : видавець Букаєв В.В., 2018. 62 с.
3. Гурдуз А., Ружевич Т. Зарубіжна література XVII–XVIII ст. : навч.-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2017. 88 с.
4. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури XX століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 488 с.
5. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури XIX - поч. XX століття : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
6. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя. Київ : Центр навч. літ, 2011. 419 с.
7. Зарубіжна література / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. 320 с.
8. Історія зарубіжної літератури XX ст. : навчальний посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2015. 496 с.
9. Ніколенко О. Зарубіжна література XIX століття : підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 226 с.
10. Ніколенко О. Зарубіжна література XX ст. : хрестоматія для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 124 с.
11. Козлик І. Світова література доби середньовіччя та епохи Відродження. Навч. посібник. Івано-Франківськ, 2016. 344 с.
12. Конєва Т. Зарубіжна література XX ст. : тести. Навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 51 с.
13. Кушнірова Т. Модернізм і постмодернізм у зарубіжній літературі: навчально-методичний посібник. Полтава : ПНПУ. 2017. 107 с.

14. Кушнірова Т. Методи і методики філологічного аналізу: навчально-методичний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
15. Кушнірова Т. Класицизм. Мультимедійний посібник із зарубіжної літератури. Полтава, ПНПУ. 2017. 109 с.
16. Фісак І. Зарубіжна література ХХ ст. Тести, завдання, запитання : навчально-методичний посібник Полтава, ПНПУ. 2018. 124 с.

Допоміжна

1. Антична література : хрестоматія. Київ : ЦНЛ, 2016. 956 с.
2. Антоневська А. Пантеон скандинавських богів. *Всесвітня література та культура*. 2015. № 5. С. 2 – 6.
3. Берестовська Д. Епоха Відродження в особах. *Всесвітня література*. 2016. № 12. С. 34 – 37.
4. Бершадська Н. Література Ренесансу в загальнокультурному контексті доби. *Тема*. 2019. № 2. С. 119 – 128.
5. Борецький М. Література Ренесансу. *Тема*. 2017. № 3. С. 2 – 99.
6. Гузь О. Культурологічний підхід до осягнення смислу твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2019. № 1. С. 29 – 31.
7. Євілевич Н. «Темні століття» чи «золота середина»? *Зарубіжна література*. 2015. № 6. С. 46 – 49.
8. Звиняцьковський В. Шляхи вагантів : Середньовіччя та Відродження. Літературна молодість Західної Європи. *Зарубіжна література*. 2018. Червень. Число 21-24. С. 58 – 65.
9. Іщенко О. Трансформація сонета як жанру у світовій літературі. *Зарубіжна література в школі*. 2016. Червень. № 11-12. С. 17 – 21.
10. Клімашевська О. Думи Відродження. *Зарубіжна література*. 2020. Листопад. № 41. С. 6.
11. Кобзар О. Драма: еволюція жанру. *Всесвітня література*. 2015. № 10. С. 38 – 40.
12. Кузьменко В. Історія зарубіжної літератури Відродження. Київ : Академія, 2015. 432 с.

13. Кушнірова Т. Англійська література в культурологічному вимірі (модерний і постмодерний аспекти). Полтава : ПНПУ, 2017. 107 с.
14. Лімборський І. Психологія героя романтизму і новела Гофмана «Золотий горнелъ». *Всесвітня література та культура*. 2019. № 7. С.43-45.
15. Література західноєвропейського середньовіччя / За заг. ред. Н.Висоцької. Вінниця : Нова книга, 2015. 327 с.
16. Ляшенко Л. Культура і література доби Відродження. *Зарубіжна література*. 2017. Вересень. Число 36. С. 7 – 9.
17. Медвідь Н. Героїчний епос. *Зарубіжна література в школах України*. 2018. № 7. С. 15 – 19.
18. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі : книга для вчителя. Київ : Генеза, 2015. 256 с.
19. Ніколенко О. Доба Середньовіччя як етап розвитку світової культури. *Всесвітня література*. 2018. № 10. С. 33 – 37.
20. Ніколенко О. Жанри та стилі ранніх епох (Античність, Середньовіччя). *Всесвітня література*. 2015. № 5. С. 25 – 33.
21. Ніколенко О. Літературні епохи, напрями, течії : Середньовіччя. Відродження. *Тема*. 2015. № 1. С. 28 – 49.
22. Ніколенко О., Мацапура В. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2015. 228 с.
23. Ніколенко О. Мистецтво Відродження. *Всесвітня література*. 2016. № 10. С. 38 – 41.
24. Ніколенко О. Практикум із зарубіжної літератури (від давнини до сьогодення). Компетентнісний підхід. Полтава, ПНПУ. 2018. 115 с.
25. Ніколенко О. Теорія жанрів і стилів в історико-літературному процесі. – Полтава, ПНПУ. 2018. 156 с.
26. Рогозинський В. Середньовічні театральні видовища. *Всесвітня література та культура*. 2015. № 7. Липень. С. 6 – 8.
27. Рогозинський В. Театр доби Відродження. *Всесвітня література та культура*. 2016. № 7. Липень. С. 9 – 16.

28. Руда Н. Літопис доби Відродження. *Зарубіжна література*. 2017. Вересень. Число 36. С. 17 – 24.
29. Тарасова Н. Методичні рекомендації до написання курсової роботи із зарубіжної літератури. Полтава, ПНПУ. 2018. 94 с.
30. Тарасова Н. Методичні рекомендації до вивчення історії зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження : навчальний посібник. Полтава, ПНПУ. 2018. 106 с.
31. Тарасова Н. Типологічні подібності в героїчних епосах. *Всесвітня література*. 2016. № 10. С. 26 – 28.
32. Шалагінов Б. Література середніх віків у Західній Європі. *Всесвітня література та культура*. 2017. № 5. С. 47 – 53.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Центральна міська бібліотека ім. І.Я. Франка : офіційний сайт. URL : <https://biblioteka-franko.od.ua>
6. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського : офіційний сайт. URL : <https://biblioteka.od.ua>